

Hrvatska granica

DVOJEZIČNO GLASILO HRVATA U RUMUNJSKOJ
PUBLICAȚIE BILINGVĂ A CROAȚILOR DIN ROMÂNIA

STR. / PAG. 3

NACIONALNA KONFERENCIJA...

STR. / PAG. 8-9

OTKUKANJE U RAVNIKU...

STR. / PAG. 9

PROGRAM NA OTVORENOJ
SCENI ZA USKRS

Otkukanje u Ravniku

Svečana proslava obnove Rimo-katoličke katedrale u Temišvaru

www.zhr-ucr.ro

Emisije na hrvatskom jeziku pokušavaju obuhvatiti ono što je značajno u povijesti i životu hrvatske manjine na rumunjskom prostoru, naše tradicije, običaje i najvažnije događaje iz karaševske zajednice. Gledajte nas!

Svakog petka s početkom od 19:15, na frekvenciji 105,6 MHz Radio Ričice, emitira se naša emisija na hrvatskom jeziku. Slušajte nas!

U OVOM BROJU DONOSIMO / ÎN ACEST NUMĂR:

NACIONALNA KONFERENCIJA ZAJEDNIŠTVA HRVATA	STR. 3
OBNOVLJENA RIMO-KATOLIČKA KATEDRALA	STR. 4-5
"CE VEZI PRIN FEREASTRA MEA"	STR. 6-7
SFÂNTUL GHEORGHE SĂRBĂTORIT LA RAFNIC	STR. 8-9
PROGRAM NA OTVORENOJ SCENI ZA USKRS	STR. 9
OŽIVLJENA TRADICIJA HODOČAŠĆA NA	
BLAGOVIJEST U MARIJU ČIKLOVU	STR. 10
ZAJEDNO U KRISTU	STR. 11
UTAKMICA NAČELNIKA	STR. 12
ODIGRANA JE UTAKMICA ISTINE	STR. 13
DUPĂ PLOAIE!	STR. 14
STIGLO NAM JE PROLJEĆE!	STR. 15

STIGLO NAM JE PROLJEĆE!

Proljeće je ono godišnje doba koje donosi u srcima svakoga od nas osjećaj buđenja, nade te potpune radosti.

O Nakon duge, tužne zime priroda se opet vraća u život: sve oko nas počinje cvijetati i polako opet zeleniti se. Iako ove nam godine početak proljeća i nije baš donio najviše sunčanih zraka, nego kišne, te snježne dane, ne možemo sakriti to da se radujemo promjenama koje se oko nas zbivaju. Radosni smo što nam uskoro dolaze sunčani, topli dani.

U našim krajevima, dolazak proljeća simbolizira istovremeno i početak radnje u polju, kod salaša. U ovom se periodu priprema zemlja za sjetvu: trvi se bokluk, ore se, zatim grapa itd., sije se krompir, kukuruz te razna druga povrća kao što su luk, pasunj, morkonji. Naši vrijedni ljudi čiste sada svoje livade i vrtove kako bi sve bilo lijepo i uredno. U isto vrijeme, proljeće je ono doba kada pastiri svoje stado nose na pašu po livadama i poljima. Zatim, svaki pastir svoje stado vodi u brijeg, gdje za Svetoga Đurđa je otkukanje, što simbolizira običaj koji se vrši kako bi ovce bile plodne te godine. Kad su već ovce u brijegu, održava se smerljanje što

sačuvale. Što se uskrasnih običaja tiče tu moramo obavezno spomenuti ćukanje jajca: to je jedan specifičan način spremanja i farbanja jaja za Uskrs u našem kraju. Ponajprije se kuhano jaje načuka s toplim, rastopljenim voskom, a zatim stavi se u željenu boju. Najčešće se kao boje koriste crvena, plava te zelena ili žuta, a na jajetu se voskom crtaju specifični uskrсни motivi. Na kraju se vosak očisti i dobijamo jedno vrlo interesantno jaje. Za uskrсни se stol, po običaju, sprema janjetina, i to u kukni, a jede se zajedno s domaćim vrućim kruhom.

Uskrs je najveći i najstariji kršćanski blagdan, koji simbolizira pobjedu života nad smrću. Na blagdan Uskrsa, u našim se krajevima ide u crkvu na Svetu misu i, po običaju, oblači se stara tradicionalna narodna nošnja, te žene se pokrivaju u maramu.

Ukratko, proljeće je onaj period kojega svi vole, baš po tome što nas sve budi ponovo, čini nas da se osjećamo živi i puni dobre energije, te volje za životom i radom.

Diana Catici

predstavlja trenutak kada se mjeri mlijeko kako bi se znalo koliko se mlijeka ili sira mora svakom brkaru dati.

Proljeće nam donosi i najveći kršćanski blagdan, a to jest Uskrs (ili Velik Dan, kako se kod nas kaže). Blagdan Uskrsa nas, uglavnom, podsjeća na sljedeće ključne riječi: na vjeru, na mir, na ljubav te razne običaje koje su se u našim krajevima

DUPĂ PLOAIE!

Fiecare dintre noi, pescar, vânător sau un simplu om de rând fără o pasiune aparte, are parte de zile cu vreme frumoasă sau vreme urâtă.

Însă noi, pescarii și vânătorii, depindem foarte mult de această vreme.

La pescuit, depinde foarte mult faptul dacă apa râului este limpede sau este tulbure sau mai puțin tulbure, acestea sunt niște aspecte foarte importante care trebuie luate în considerare. Bineînțeles, foarte multe depind și de locul unde urmează să pescuim.

Dacă mergem la munte, șansele să prindem o vreme frumoasă sunt compromise aproape din start. Acolo, la munte, vremea este foarte schimbătoare și se poate schimba de mai multe ori pe zi. Iar dacă te duci pe Clisura Dunării, acolo te întâlnești cu probleme mult mai grave. Vântul bate puternic aproape întotdeauna, mai ales de la Baziaș și până la granița dintre județele Caraș-Severin cu Mehedinți. Pe de altă parte, apa fluviului nu o găsești aproape niciodată curată, iar valurile sunt destul de

după o țuică fiartă din prune de la Carașova. O țuică fiartă și bună, lângă care ne-am delectat și cu o duzină de carași proaspeți făcuți pe grătar și o mămliguță făcută din făină de porumb și fiartă la ceaun. O delicatețe pe care o poți găsi doar în Delta Dunării. Bineînțeles, nelipsit a fost și mujdeiușul de usturoi, freat cu sare și untdelemn, dres cu puțin oțet de mere și puțin pătrunjel proaspăt.

Am avut parte de o cină cu specific pescăresc, o cină de nota zece. Cu multe povești frumoase și toate legate de pescuit, povești care devin cu atât mai palpitate și mai frumoase cu cât le povestești și le repeți mai mult. Pur și simplu, o seară de neuitat, alături de cei dragi mie, pescari împătimiți, unul și unul.

Cum am menționat la început, după ploaie se ivește un moment propice pentru pescuit la toate speciile de pești, mai ales la răpitori.

mari, de multe ori existând riscul să-ți răstoarne barca de pescuit, fie ea și de șapte sau opt metri.

Am pescuit de foarte multe ori pe Clisura Dunării, însă, după ploaie, vântul se duce la culcare, vorba băștinașilor din zonă, iar apa fluviului se liniștește și peștii încep să se hrănească. Nu toți, bineînțeles,ăștia mai micuți, iar căpcăunii cei mari și foarte dragi mie trebuie căutați în cele mai ascunse locuri, de cele mai multe ori ajungând cu năluca până în albia fluviului. Odată ce ai ajuns cu năluca pe albia râului, fluviului sau a unui lac, șansele să o aduci la mal sunt foarte mici, ori o aduci împreună cu vreun pește mare, ori nu o aduci deloc.

Mai ales pe Dunăre, acolo am avut nenorocul să aduc la mal un cadru de bicicletă, crezând, la început, că este vorba de un somn de toată frumusețea. Un somn pe care l-am prins mai târziu, ce-i drept,

Am avut parte de zile minunate de pescuit cu vreme frumoasă și însorită. Iarna, primăvara, vara sau toamna, toate acele zile puteau fi compromise din cauza ploii, însă după ploaie totul se schimbă în proporție de 80/90 %. Dintotdeauna, după ploaie am avut parte de cele mai frumoase capturi, fie ele din familia peștilor pașnici sau a peștilor răpitori. Ambele se hrănesc după ploaie, mai ales după una abundentă și torențială.

Așa că, dragi pescari împătimiți ai pescuitului la răpitori sau la peștii pașnici, vă sfătuiesc ca după o ploaie zdravănă să ieșiți cu bețele pe malul râului, lacului sau fluviului. Sunt foarte siguri că o să aveți rezultate mult mai bune decât în zilele precedente cu vreme frumoasă. Fire înținse vă doresc și multă sănătate!

Petru Miloș

NACIONALNA KONFERENCIJA ZAJEDNIŠTVA HRVATA

10. redovna Nacionalna konferencija Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj održana je 20. travnja 2023. godine u Središnjem sjedištu organizacije.

Intoniranjem državnih himni Rumunjske, Hrvatske i Europske unije, odnosno „Lijepom našom“, „Deșteaptă-te române“ i „Ode an die Freunde“ svečano je započela 10. redovna Nacionalna konferencija Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj.

Delegati s pravom glasa prisutni na 10. redovnoj Nacionalnoj konferenciji Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj, koja je održana 20. travnja 2023. godine u Središnjem sjedištu organizacije, apsolutnom su većinom izabrali Slobodana Geru za novi peterogodišnji mandat na čelu krovne organizacije

Dobrodošlicu je svim prisutnima poželio predsjednik Slobodan Gera, a u izvješću o radu organizacije od 18.05.2019. (datum održavanja 9. Konferencije) sve do 20. travnja 2023. godine naglašeno je kako je glavna svrha djelovanja organizacije bila orijentirana na očuvanje etničkog identiteta hrvatske zajednice iz Rumunjske u svim svojim manifestirajućim oblicima. U okvirnom planu koji je obuhvatio period do sljedeće Konferencije istaknuto je kako će organizacija nastojati djelovati u nekoliko glavnih pravaca, odnosno na području odgoja, obrazovanja i istraživanja, na sportskom i kulturno-umjetničkom području, na području mass medija, na administrativnom području, kao i na području unutarnjeg i vanjskog života organizacije.

Hrvata u Rumunjskoj. Konferencija je također izabrala profesora Đurđa Jankova za glavnog tajnika organizacije, a novi potpredsjednici u narednih pet godina će biti Petar Lugožan i Ivan Frana. Koordinacijski odbor Zajedništva Hrvata, ustrojstvo koje će do sljedeće Konferencije poduzimati odluke o svim važnim problemima djelovanja Zajedništva, ima jednog novog člana, odnosno gosp. Luku Vorgu. Novoizabrani Koordinacijski odbor održao je i svoj konstitutivni sastanak na kojemu su odabrane i predstavljene nove radne komisije ovoga tijela. Konferencija je, također, odobrila i neke važne statutarne promjene i dopune koje bi trebale doprinijeti učinkovitijem i kvalitetnijem radu organizacije.

Ivan Dobra

OBNOVLJENA RIMO-KATOLIČKA KATEDRALA U TEMIŠVARU

U posljednje četiri godine, katedrala sv. Jurja u Temišvaru, navedena na Popisu povijesnih spomenika u Rumunjskoj na mjestu br. 152, obnovljena je u sklopu najvećeg projekta sanacije u svojoj povijesti, pod nazivom "Unutarnja i vanjska obnova, konzervacija, sanacija zgrade Rimokatoličke katedrale u Temišvaru i

obližnjeg prostora, s ciljem integracije u nacionalni i međunarodni turistički krug". Projekt je pokrenut, potpisani su potrebni ugovori s tvrtkom ADR Vest pod vodstvom mons. Martina Roosa, tadašnjeg biskupa Temišvara, nastavljena i dovršena pod vodstvom mons. Iosifa Csabe Pála, njegovog nasljednika. Ovim projektom izvršena je restauratorska obrada ne samo unutar katedrale, već i u unutarnjem dvorištu te na prilaznim stazama. Obnovljena je i kriptu pod svetištem Katedrale, te nadgrobni spomenici ličnosti koje ovdje imaju svoje vječno mjesto. Vrijednost ulaganja premašuje 22,4 milijuna leja, cca. 4,5 milijuna eura. Velik dio novca, 21,3 milijuna leja, predstavljaju bespovratna sredstva koja dolaze kroz Regionalni operativni program 2014.-2020.

Sveta misa za blagoslov radova i ponovnu posvetu katedrale održana je u subotu 22. travnja ove godine, a glavni je slavitelj bio njegova ekselencija Miguel Maury Buendía, apostolski nuncij u Rumunjskoj i Republici Moldaviji. Koncelebrirali su: Njegova Ekselencija Aurel Percă, nadbiskup i metropolit Bukurešta, Njegova Ekselencija Gergely Kovács, nadbiskup Alba Iulie, Njegova Ekselencija dr. Balázs Bábel, nadbiskup Kalocsa-Kecskeméte (Mađarska), Njihove Ekselencije rimokatolički biskupi Jenő Schönberger (Satu Mare), Anton Coșa (Chisinau, Republika Moldavija), László Felföldi (Pécs), Vjekoslav Huzjak (Bjelovar-Križevac, Hrvatska), Iosif Csaba Pál (Temišvar), Njihove Ekselencije grkokatolički biskupi Virgil Bercea (Oradea), Claudiu Lucian Pop (Cluj), Vasile Bizău (Maramureș), Ioan Călin Bot (Lugoj), Njihove Ekselencije pomoćni biskupi Cristian Dumitru Crișan (Alba Iulia i Făgăraș), Petru Sescu (Iasi), Stefan Zeckorn (Münster, Njemačka), Antonin Basler (Olomuč, Češka) i Njihove Ekselencije biskupi emeritusi dr. Ioan Robu (Bukurešt), Petru Gherghel (Iasi), Mihály Mayer (Pécs, Mađarska) i Martin Roos (Temišvar).

Svetoj misi prisustvovali su dr. Joan Selejan, rumunjski pravoslavni mitropolit banatski, arhiepiskop temišvarski, Lukijan Pantelić, srpski pravoslavni episkop budimski i administrator Temišvarske eparhije, István Kovács, mađarski unitaristički biskup, predstavnici židovske zajednice Temišvar, svećenici iz zemlje i inozemstva. U ime Rumunjske vlade nazočili su Florinel-Irinel Frunză, ravnatelj u rangu državnog tajnika u Državnom tajništvu za vjere, Cezar Păvălașcu, ravnatelj, zastupnici Ovidiu Ganț, Giureci-Slobodan Ghera, Péter Faragó i Gheorghe Nacov. Iz županijskog vijeća Timiș bio je prisutan Alin Nica, predsjednik, dok je iz gradske vijećnice Temišvara bio prisutan gradonačelnik Dominic Fritz.

Glazbeni okvir Svete mise dali su zborovi Exultate i Chorus & Capella Cathedralis pod vodstvom Róberta Bajkai-Fábiána, orguljaša katedrale te Harmonia Christi pod vodstvom Iustina Călina. Nakon pozdravnih riječi koje su gostima uputili Christian Rudik, ravnatelj Rumunjske nacionalne opere i Anikó Dotterer-Kiszely, uslijedilo je obraćanje vičkanonika Nikole Lauša, ravnatelja Biskupskog ureda

ODIGRANA JE UTAKMICA ISTINE

Nakon što je u 7. kolu prvoga dijela prvenstva 5. rumunjske lige neočekivano izgubila u Ruschiți s rezultatom 6 – 3, nogometna ekipa iz Karaševa je u velikom stilu odigrala sljedeće trinaest utakmica u kojima je ostvarila jedanaest pobjede i tek dva izjednačena rezultata.

Redom su poraze protiv Prolaza pretrpjele Ravnik, Măureni, Mehădia, Șoșdea, Răcășdia, Ciclova, Vrani, Lăpușnicu Mare, Klokotiț, Ruschița i Ravnik. S time što su neke od ovih nabrojanih ekipa, kao što su Mehădia, Răcășdia, Ciclova, Ruschica i Ravnik, doista teško stradale u ogledima sa sastavom iz Karaševa. U ovom čitavom razdoblju samo su dvije ekipe uspjele remizirati s nezaustavljivim nogometašima Prolaza, riječ je o Dalboșetu i Prigoru, čiji je glavni igrač Iacob Ioana, poznatiji kao Biță, ujedno i glavni majstor ekipe koja gradi famozni most preko rijeke Karaša. Uostalom, gospodin Bită je doslovno spasio svoj Prigor od poraza protiv Prolaza nakon što je dva puta izbacio loptu iz same gol crte.

Pobjedom u gostima protiv Ravnika s rezultatom 3-0, u utakmici velikih ambicija između dvije momčadi iz karaševske zajednice, nogometaši Prolaza ostali su na 3. mjestu ljestvice, s dva boda zaostatka iza vodeće Șoșdeae i s bodom zaostatka iza Voințe iz Vranja. Nogometaši Prolaza drže i nekoliko rekorda u ligi u kojoj igraju. Ostvarili su najveću pobjedu, 14 – 0 protiv Ruschițe, imaju najveći niz odigranih utakmica bez poraza, svega trinaest, i najviše postignutih zgoditaka, svega 70.

S druge strane, isti nogometaši Prolaza imaju i najveći broj oduzetih bodova za zelenim stolom, svega 6. O čemu je zapravo riječ? Nakon što je u osmom kolu Prolaz deklasirao u Karaševu Recoltu iz Ravnika s visokih 5-0, gosti iz Ravnika su uložili žalbu zbog navodnog nedozvoljenog nastupa, odnosno nepravilne registracije jednog domaćeg igrača, a komisija za žalbe je odlučila u korist gostiju tako da je utakmica registrirana 3-0 za Recoltu. Žalba Recolte je tako potaknula i druge oportuniste da izgubljenu utakmicu protiv Prolaza dobiju za zelenim stolom. A.S. Prigor, srećom samo oni, nakon što su izgubili s 5-1 od Prolaza, postupili su po

uzoru na Recoltu i dobili utakmicu s 3-0. Kada bi ekipi iz Karaševa vodeći ljudi iz nogometne asocijacije županije vratili oduzete bodove, a po mnogim indicijama takva je mogućnost vrlo vjerojatna, naša ekipa bi se odjednom probudila na prvom mjestu ljestvice.

Sve u svemu, sveukupni rezultat nakon dvije odigrane utakmice između Prolaza i Recolte je 8-0 za nogometaše iz Karaševa, a to je praktički i realni odraz razlike u kvaliteti između dvije ponajbolje nogometne momčadi iz karaševske zajednice.

Ivan Dobra

UTAKMICA NAČELNIKA

Nogometne reprezentacije načelnika iz Rumunjske i Hrvatske susrele su se u prijateljskoj utakmici odigranoj na igralištu Tamiške općine Giarmata, na periferiji Temišvara.

Utakmica je odigrana u srijedu 19. travnja 2023. godine i završila je rezultatom 4-2 u korist načelnika iz Rumunjske.

Prijateljski susret je otvoren intoniranjem himni dviju država, te simboličnim početnim udarcem Emerica Dembroschija, bivšeg velikog igrača Politehnice iz Temišvara. Jedan od igrača koji se posebno istaknuo u prijateljskom ogledu bio je bivši igrač CFR Cluja Gabi Murešan. Nakon što je odustao od nogometa, bivši igrač prvaka bavio se politikom, a trenutno je gradonačelnik općine Apold u županiji Mureš. Istaknuo se kao autor prva dva zgoditka rumunjske reprezentacije i kao je-

dan od rijetkih igrača koji je uspio sačuvati savršenu fizičku formu. Treći zgoditak zabio je još jedan bivši nogometaš, Tiber Zelenc, gradonačelnik općine Mica, a četvrti zgoditak bio je djelo gradonačelnika Giarmate Claudiua Mihalceanua.

Načelnici Hrvatske imali su u sastavu i tri igrača koji nisu bili načelnici, dok je u sastavu Rumunjske bio jedan bivši načelnik, trenutno tek mjesni vijećnik ali potencijalni kandidat za funkciju načelnika na sljedećim izborima. Uostalom, u ovakvim prijateljskim ogledima pravilnik je doista permisivan. Trenerica hrvatske reprezentacije je bila žena. U zadnjim minutama susreta za hrvatsku reprezentaciju načelnika je zaigrao i Slobodan Gera, zastupnik hrvatske manjine u Rumunjskom parlamentu i standardni prvotimac nogometne reprezentacije Parlamenta Rumunjske. Tijekom utakmice malo je padala kiša, s brda Lipove odjednom su se navukli crni oblaci, ali to nije smetalo igračima na terenu. Osim toga, načelnici su u jedan glas rekli da su ovakve utakmice više za druženje, socijalizaciju i upoznavanje države.

„Prekrasna prijateljska utakmica. Ne igramo na rezultat. Okupljamo se radi druženja i učenja o zemlji. Tijekom godine igramo nekoliko utakmica. Pripremamo se za Europsko prvenstvo u Njemačkoj sljedeće godine. I tako smo igrali prijateljsku utakmicu s Hrvatskom. Imao sam poziv od ovdašnjeg gradonačelnika Claudiua i odgovorio sam potvrdno“, rekao je Gabi Murešan. Murešan je inače gradonačelnik od 2020. i kaže da nije lako na toj dužnosti. „Nije lako, zapravo, nije bilo lako ni u sportu, ni sada nije lako. Ali bitno je htjeti i biti ozbiljan. Općenito, ljudi me cijene“, istaknuo je bivši branič, danas 41-godišnjak.

„Za našu općinu ovo je sportski događaj godine i jako mi je drago da smo ga uspjeli organizirati ovdje i okupiti toliko načelnika, iz svih krajeva zemlje. Praktički, sport spaja sve regije u zemlji. Najvažnije je da smo pobijedili Hrvatsku. Bila je to lijepa utakmica i intenzivno se pripremamo za ono što slijedi sljedeće godine u njemačkom Leibnitzu. Mi smo europski viceprvaci. Prošle smo godine u Slovačkoj imali finale s reprezentacijom domaćina i izgubili smo, ali smo ambiciozni i nadamo se da ćemo iduće godine otići još jedan korak gore i donijeti kući trofej“, rekao je Claudiu Mihalceanu, gradonačelnik općine Giarmata.

Ivan Dobra

i biskupijski nositelj projekta obnove Katedrale.

„Duše su nam pune zahvalnosti na ovaj nezaboravni dan, a prisjećamo se i onih koji su postavili temelje naše Katedrale, kao i onih koji su se gotovo 300 godina brinuli o ovoj znamenitoj katedrali posvećenoj Bogu. (...) Cijeli proces obnove i restauracije ne bi bio moguć bez pomoći Agencije za regionalni razvoj-Zapadna regija, koju je danas predstavljao gospodin generalni direktor Sorin Maxim, u kojem smo pronašli pouzdanog partnera i pouzdanog suradnika, sa željom da nas konstantno podržava u realizaciji projekta. Ista zahvalnost ide našim vjernim partnerima bez kojih ništa što danas vidimo ne bi bilo moguće. Stoga zahvaljujemo Vladi Rumunjske koju predstavlja Državno tajništvo za vjeru, odnosno gospodinu ravnatelju s dužnostima državnog tajnika Florinelu Irinelu Frunzău i gospodinu zamjeniku ravnatelja Cezaru Păvălaşcuu. Zahvaljujemo zastupnicima iz Timișa, zastupnicima iz parlamentarne skupine nacionalnih manjina, odnosno zastupnicima Slobodanu Geri, Ovidiu Ganțu i Gheorgheu Nacovu, Gradskoj vijećnici Temišvara i Županijskom vijeću Timiș na stalnoj potpori. Ujedno izražavamo iskrenu zahvalnost organizaciji Renovabis (Njemačka), Nadbiskupiji Köln i Paderborn, Biskupiji Münster, Talijanskoj biskupskoj konferenciji, kao i svim našim dobročiniteljima, tvrtkama ili pojedincima koji su nas podržali molitvom i financijski“, istaknuo je vlč. Lauš.

U propovijedi održanoj na rumunjskom, mađarskom i njemačkom jeziku, Njegova Ekselencija Iosif Csaba Pál, dijecezanski biskup, rekao je: „Kad pogledam ovu obnovljenu katedralu, našu katedralu u Temišvaru, prva riječ koja mi dolazi na usta je: zajedno. Mogu dodati: lijepo je za-

jedno. To je katedrala Katoličke crkve, ali je ujedno i katedrala svih žitelja Temišvara i šire. Mnogi ljudi, ljudi različitih vjeroispovijesti, radili su, molili i žrtvovali se za ovu obnovu: ljudi iz Temišvara, iz cijele Rumunjske i izvan zemlje. Posebna zahvalnost pripada kancelaru Mikoli Laušu za cjelokupni rad na obnovi katedrale. Veliko je zadovoljstvo znati da možemo surađivati za dobro funkcioniranje društva, za dobro svakog pojedinca, angažirajući se zajedno u ime Božje – za opće dobro.“

Rimokatolička katedrala svetog Jurja u Temišvaru sagrađena je na inicijativu cara Karla VI nakon protjerivanja osmanske vlasti iz Banata. Kamen temeljac katedrale svečano je položio 6. kolovoza 1736. godine, u povodu svetkovine „Preobraženja Gospodina našega Isusa Krista“, biskup Cenada sa sjedištem u Temišvaru, barun Adalbert de Falkenstein. Dana 30. travnja 1754. grof Anton Engl von Wagrain, biskup Cenada, blagoslovio je bogoslužni prostor, a u jesen iste godine, 8. rujna, prigodom svetkovine „Rođenja Blažene Djevice Marije“ ondje je slavio prvu Svetu misu. Svečana posveta Katedrale obavljena je 24. travnja 1803., drugi dan nakon blagdana svetog Jurja, zaštitnika mjesta. Posvetitelj je bio sam remetski biskup Ladislaus Köszeghy.

Ivan Dobra

"CE VEZI PRIN FEREAȘTRA MEA"

Cu prilejul proiectului educativ "Ce vezi prin fereastră mea", în data de 5 aprilie, în Sediul Central al Uniunii Croaților din România, s-a desfășurat activitatea "Încondeierea ouălor de Paște la minoritatea croată", proiect organizat de către Liceul Bilingv Româno-Croat din Carașova în parteneriat cu UCR, cu Liceul Tehnologic "Clisura Dunării" din Moldova Nouă și Școala Gimnazială Gârnici.

Acest eveniment a avut drept scop descoperirea meșteșugului încondeierii ouălor de Paște la minoritatea croată, dar, mai ales, legarea de prietenii între minoritățile care conviețuiesc în județul Caraș-Severin. "Astăzi ne-am adunat în Carașova cu prilejul proiectului educativ pe care Liceul Bilingv îl desfășoară în parteneriat cu Liceul Tehnologic Clisura Dunării și Școala Gimnazială Gârnici. Cu acest prilej avem oaspeți 15 elevi de etnie sârbă din Moldova Nouă și 5 elevi de etnie cehă. Ne dorim cu această ocazie să legăm prietenii între minoritățile care conviețuiesc în județul Caraș-Severin, să ne prezentăm obiceiurile, dar să ne și

cunoaștem mai bine, iar în viitor să putem desfășura și alte activități frumoase împreună. Proiectul a fost lansat anul acesta, este pe plan județean și fiind la prima ediție am invitat doar trei minorități. Ne dorim ca începând cu anul viitor să includem și celelalte minorități care conviețuiesc în județul nostru. Prima activitate a acestui proiect se desfășoară la Carașova, următoarea va fi la sfârșitul lunii aprilie la Moldova Nouă la etnia sârbă, iar în luna mai ne vom deplasa la etnia cehă, la Sfânta Elena sau la Gârnici. Mulțumim Uniunii Croaților care este și de această dată partenerul nostru în organizarea acestei frumoase activități." –ne-a declarat inspectorul pentru minorități, învățătoarea Ana Filca.

Despre acest proiect, dar și despre continuarea lui ne-a vorbit și Novacovici Vera, director adjunct al Liceului Tehnologic Clisura Dunării: "Astăzi sunt aici în calitate de profesor, dar și de partener al prietenilor noștri de la Carașova. Am încheiat acest parteneriat cu scopul de a se cunoaște copiii între ei, să vadă asemănările și diferențele care ne unesc, dar ne și îndepărtează. Astăzi se desfășoară prima activitate a acestui proiect, când copiii învață să încondeieze și să vopsească ouăle. Următoarea întâlnire va fi la noi, la Moldova Nouă. Având în vedere că noi sărbătorim Paștele mic, atunci la noi există un obicei deosebit, este vorba de înfrățirea copiilor pe malul râului. O să

ZAJEDNO U KRISTU

Živimo u vremenu najveće univerzalizacije, a istovremeno u vrijeme najveće podijeljenosti. Podjela na rase, klase, nacije, spolove...

Svaki dan imamo sve veće iskustvo podijeljenosti i različitosti koje se suprotstavljaju. Kao da se grupe organiziraju ne da bi se unutarnje bogatije i usavršile nego da se suprotstave jedne drugima. I to je razlog da su konflikti ono što karakterizira povijest ljudskog roda. Konflikti opećaju i Izabrani Izraelski narod.

Danas se pitamo, da li čovječanstvo ide prema ujedinjenju ili ide prema razjedinjenju? Bilo je vremena kad se dobivao dojam da se ide prema ujedinjenju, ali zadnja vremena to demantiraju. I prijašnje jedinstvo izgleda da nije bilo jedinstvo koje je stvarala ljubav nego je to bilo jedinstvo dominacije i interesa.

Nije bio pozitivan element koji je sjedinjavao ljude nego je bio element egoizma. A taj element ne može dugo zadržati niti ljude niti narode u zajedništvu. – Zajedništvo je moguće jedino kad izvire iz ljubavi i prijateljstva.

To je naše iskustvo: i podvojenost i zajedništvo.

Bog je dobar, Isus je dobar. Isus iskazuje svoju dobrotu prema svakom ljudskom biću, prema svemu. Počevši od djece do razbojnika. On nije prihvaćao nikakve klase i rangove, jednako tretira bogate i siromašne. Takvog nam objavljuje Boga Isus Krist. Pastir je biblijski izraz koji je prisutan kroz cijelu povijest Božjeg naroda, a njime se hoće izraziti organiziranje i vođenje naroda. Ljubav! Mislim da je ova tema, tema pastira, tema vođe danas nama aktualna. Sad kada se nudi i nameće više vrsta 'pastira', vrlo je važno imati zdrav kriterij pri tome izboru.

Netko reče da danas imamo više 'svetaca' (vođe koje se tako predstavljaju) nego li crkava. – Eto baš današnje vrijeme i današnje Evanđelje traže od nas zdrave kriterije prosuđivanja i biranja Pastira. Dobri Pastir daje svoj život za svoje stado. On daje prednost narodu i narodnim interesima pred svojim. On ljubi svoj narod, on svoju ljubav svjedoči svojim predanjem. Svoje ljubi više nego li samoga sebe. Dobri Pastir (Vođa) ljubi svoj narod, govori mu razumljivo, ne laže mu, ne želi ga iskoristiti. I njegov narod 'njuši' njegovu dobrotu.

Osjeća se da li netko vlada vladalački ili netko vlada služeći. Osjeća narod ljubav svojeg Pastira, ali isto tako narod osjeća i 'pastira' koji bi žrtvovao svoj narod radi svojeg vladanja. Koliko se 'vukova' prikazalo i nudilo narodu kao da su 'pastiri'? Cijela je ljudska povijest upoznata tragičnim završetkom takvih vođa, a nažalost i naroda. Koliko je bilo 'vukova' koji su se obukli u 'janjeće' kože? Nema pravila, nema ustava kojega zli pastir ne može zloupotrijebiti. Zato je nemoguće bilo kakvom 'demokracijom' paralizirati zle. Zato treba pronaći pastira koji ima srce koje je željno ljubiti a ne srce koje je željno vladati.

Često se događa – to je tragedija naše povijesti – Tako je uvijek bilo. Sjetimo se priče iz Knjige Brojeva: sva plemenita stabla ne žele vladati, ali trn misli da je on baš zato da vlada... Dobrom Pastiru, plemenitom vođi svatko je važan. Nema otpisanih, niti se bilo koga otpisuje. Nikoga se ne može izgubiti, nikoga se ne proglašava neprijateljem. (Ne producirajmo neprijatelje!). Različita mišljenja i gledanja još ne znače neprijateljstvo. Za primitivce je svako razlikovanje neprijateljstvo, ali za ljude duha razilaženje još ne znači neprijateljstvo.

Očito da mogu postojati različite opcije upravljanja narodom, ali svima treba biti osnova (dobro) dobrota i ljubav. Zlom se ne može vladati niti se na zlu može budućnost graditi. 'Tko s vragom sadi tikve, o glavu će mu se obiti', kaže narodna poslovice.

Tko je god podcijenio narod toga je narod odbacio. Svoj se narod (sve stado) nikada ne podcjenjuje. Pastir i stado jedno su.

Gospode, obdari nas Dobrim pastirima...

Dr. theol. Davor Lucacela

OŽIVLJENA TRADICIJA HODOČAŠĆA NA BLAGOVIJEST U MARIJU ČIKLOVU

Hodočasnici koji su ove godine bili na Blagovijesti u Mariji Čiklovi zasigurno će imati lijepe uspomene.

Nakon par godina zatišja, uglavnom zbog pandemije, ovaj stari običaj je ponovo zaživio. I izgleda da će se u budućnosti razvijati i nastaviti. Veliki je blagdan Blagovijesti proslavljen svečanom misom koju je predvodio otac Lucian Dinca, vrlo poznati bukureštanski profesor, asumpcionistički redovnik. Nadahnutu je propovijed održao a onda je i s vjernicima porazgovarao. Hodočasnici su imali priliku vidjeti i skupinu redovnica koje su obnovile svoje zavjete.

Mudri su bili naši stari. Sigurno je da im je mudrost dolazila iz životnog iskustva, iz njihove poodmakle dobi, iz znanja i tako dalje. No, naši su stari imali još jednu mudrost kroz život - mudrost vjere. Nekada su naši stari, općenito ljudi nekadašnjih vremena, počinjali i završavali dan u ime i na slavu Božju. Pa tako i godišnja doba, proljeće su započinjali upravo hodočašćem u Mariju Čiklovu, a nešto kasnije u Mariju Radnu.

Idemo na hodočašće da bi molili za različite životne potrebe, za zdravlje, za školu, za naše najmilije, svako prema svojim potrebama. Idemo na hodočašće i da bi zahvalili Bogu i Majci Božjoj na primljenim milostima. A idemo na hodočašće i zato jer nas Majka Božja zove. Velika je to milost, pogotovo u ovim vremenima brzine, trčanja, nervoze, stresa, odlazaka i dolazaka. Naši su stari unatoč tome što nije bilo toliko prijevoznih sredstava uvijek barem jednom u godini odvojili vremena i skromna sredstva da bi išli u Mariju Radnu ili u Mariju Čiklovu. Ova su im hodočašnička mjesta bila stijene, potpora, snaga u suočavanju sa svime onime što je život nosio. Većina ih je išla pješice. I njima je bilo teško, ali je bilo toliko radosti.

Hodočašća su počinjala na Blagovijest, rano u proljeće, u ožujku, tada se išlo u Mariju Čiklovu, pogotovo stariji, jer su djeca tada išla u školu. Zatim je slijedilo hodočašće u Mariju Radnu za Rusalijske. Početkom ljeta, hodočašće u Mariju Čiklovu, usred ljeta, za Veliku Gospu, u Mariju Radnu, i početkom jeseni veliko hodočašće u Mariju Radnu za Malu Gospu. Prije početka škola, prije sabiranja plodova polja i livada, prije kirvaja u rujnu, bilo je zadnje

veliko godišnje hodočašće. I svi bi se sa hodočašća vratili sretni, ozarena lica, puni nade i vjere jer su sve svoje molitve stavili u ruke Majke Božje.

Tako ove godine na Blagovijest, tridesetak hodočasnika iz Lupaka došlo je u Mariju Čiklovu i zajedno s hodočasnima iz drugih župa naše županije, imali su priliku moliti na ovaj veliki blagdan. A župnik iz Oravice pobrinuo se da se molitva Očenaš moli čak na šest jezika, među kojima i hrvatski. I nakon što smo molili krunicu u pobožnost Križnoga puta uživali smo u svečanoj misi i propovijedi. I radovali se vijesti koju nam je

dao župnik iz Oravice (a koji se brine i o svetištu Majke Božje Čiklovske), a to je da je svake srijede misa u Mariji Čiklovi, poslijepodne, koja je informacija objavljena i na facebook stranici župe u Oravici.

I eto, unatoč tome da je sve manji broj stanovnika u našim selima, pa tako onda i manji broj hodočasnika, jedno je sigurno, kamo god krenuli na ovoj zemljskoj kugli, zadnje putovanje sve nas vodi prema istom cilju, prema Bogu. Da bismo se što bolje pripremili za taj susret, kada god se taj susret dogodio, i da na tom putu jedni drugima olakšamo i pomognemo u životnim nedaćama i izazovima, puni pouzdanja krenimo prema našim omiljenim hodočašničkim mjestima, na izvore nade, savjeta, ufanja i milosrđa. Tamo su utjehu nalazili naši mudri stari, sigurno ćemo je naći i mi. A Marija Čiklova nam je blizu, jako blizu.

Maria Laţchici

invităm și celelalte școli sârbești, ca să fim într-un număr cât mai mare Eu cred că atunci când suntem mai mulți adunați la un loc, atunci suntem și mai puternici."

"Astăzi se desfășoară prima activitate din cadrul proiectului educativ "Ce vezi prin fereastra mea" proiect inițiat de către Liceul Teoretic Bilingv Româno-Croat din Carașova, în parteneriat cu Uniunea Croaților din România, Liceul Tehnologic Clisura Dunării din Moldova Nouă și Școala Gimnazială Gârnic. De ce cele două școli? Noi am gândit această acțiune ca un proces de a uni trei din minoritățile care trăiesc în județul Caraș-Severin, și anume minoritatea croată, cehă și sârbă. Proiectul presupune trei activități ce se vor desfășura începând cu luna aprilie și până în luna iunie. Am început cu activitatea de la Carașova, deoarece suntem în Postul Paștelui, iar aici avem acest obicei foarte frumos de încondeiere a ouălor. Următoarea activitate este gândită pentru luna mai la minoritatea sârbă, la Liceul Tehnologic Clisura Dunării unde ne vor fi gazde copiii de acolo și ne vor prezenta obiceiuri specifice de Sfântul Gheorghe. Este o bucurie pentru noi că am reușit să-i aducem pe acești copii să ne vadă, să ne cunoască și împreună să demonstrăm

multiculturalitatea județului Caraș-Severin." – am aflat de la directoarea Liceului Bilingv, prof. Miștoiu Alina.

Pentru activitatea din ziua respectivă au fost organizate patru ateliere: atelierul de încondeiere a ouălor, condus de doamna învățătoare Filca Ana, atelierul pe alte tehnici de vopsire a ouălor, precum vopsitul în coji de ceapă cu aplicarea de frunze din diferite plante, atelier aflat sub conducerea doamnei învățătoare Borcescu Aida, atelierul de decorare și pictare a ouălor, condus de doamna profesoară Fehete Andreea și atelier cu diverse decorațiuni de Paște, condus de educatoarea Ghera Sabina, iar desenele cu tematică pascală s-au realizat sub conducerea educatoarei Bălean Diana și învățătoarei Polec Angela. Copiii au avut posibilitatea de a se perinda la toate cele patru ateliere și să-și aleagă activitatea pe care o doresc și li se pare mai interesantă. Sub atenta îndrumare a doamnelor coordonatoare, elevii au reușit să încondeieze ouă și să le vopsească, fiind foarte încântați de rezultatul muncii lor. Aceștia au fost deosebit de curioși, au făcut fotografii, au adresat întrebări legate de tehnica de încondeiere a ouălor și au realizat modele proprii pe care le-au păstrat ca amintire.

Lina Stroescu

SFÂNTUL GHEORGHE SĂRBĂTORIT LA RAFNIC

Duminică, pe 23. aprilie, croații din România l-au sărbătorit pe Sfântul Gheorghe, cunoscut în tradiția populară carașovenească drept "păstorul animalelor".

De sute de ani croații carașoveni sărbătoresc de Sfântul Gheorghe un obicei care are drept scop aducerea prosperității și a belșugului în stânele sătenilor, denumit "otkukanje".

În acest sens, la inițiativa Uniunii Croaților din România și prin amabilitatea proprietarului sălașului, Mihai Boșca din Rafnic, peste cinzeci de persoane s-au adunat să sărbătorească cea de-a III-a ediție a acestui obicei.

Despre cea de-a treia ediție a acestui obicei aflăm mai multe de la prof. Iancov Gheorghe, secretarul general al UCR: "Astăzi sărbătorim cea de-a treia ediție a obiceiului "otkukanje", adică sărbătoarea Sfântului mucenic Gheorghe. Prin organizarea acestui eveniment ne dorim ca ai noștri copii și nepoți să cunoască aceste credințe, dar mai ales să le păstreze și să le continue la rândul lor. Sfântul Gheorghe a fost fiul unui familii de creștini din Capadocia, provincie a Imperiului Roman. Și el la rândul lui a păstrat credința creștină, iar în timpul Imperiului Roman, în armata lui Dioclețian, ajunge ofițer. Este bine știut faptul că împăratul Dioclețian începe cea mai mare prigoană împotriva creștinilor, și astfel ajunge și la ofițerul Gheorghe, care, pentru faptul că nu renunță la credința creștină este întemnițat și persecutat, totul încheindu-se cu decapitarea sa, prin tăierea capului. Pentru faptul că nu renunță la credința sa plătind cu prețul vieții, el este canonizat, ajungând sfânt și este numit protectorul animalelor. De aceea, în fiecare an, pe 23 aprilie, ziua morții lui, popoarele creștine îl omagiază."

De dimineață, la stână au fost aduse bidoane pentru lapte, alimente și prăjiturile tradiționale. Majoritatea invitaților au purtat cel puțin un element al costumului popular carașovenesc. După ce oile au fost hrănite și mulse, a fost aleasă cea mai bună oaie din turmă, după care s-a trecut la "otkukanje". La ceremonie au participat copiii, atât fete cât și băieți. A fost pregătit un cozonac împodobit cu frunze de lăptișor de matcă și cu ramuri verzi de salcie înmugurită de care aceștia au tras cu scopul de a-l rupe în două bucăți. Dacă fetele vor rupe bucata mai mare, atunci anul viitor se vor făta mai multe oi femele. În schimb dacă bucata cea mare va aparține băieților, atunci vor predomina berbecii în turmă.

Despre acest obicei aflăm mai multe de la Petria Boșca, soția proprietarului sălașului: "Numele meu este Petria Liuba Boșca, împreună cu soțul meu suntem gazdele acestui sălaș unde ne-am adunat astăzi într-un număr atât de mare ca să sărbătorim ziua Sfântului Gheorghe. La noi cu o zi înainte se înfrumusețează grajdurile, locul unde dorm oile și vacile, cu grenguțe de salcie și crenguțe de hrean cu scopul de a îndepărta duhurile rele de la animale. Apoi începem să pregătim cozonacul, este vorba de o pită dospită, împletită și în care punem un bănuț. A doua zi se adună neamurile, copiii mai ales. Dimineața bărbații mulg oile și vacile, iar mai târziu ajung și femeile cu cozonacul și cu mâncarea pregătită. Prima dată se adună toată lumea în jurul oilor, se alege oaia cea mai frumoasă și se trece l-a tras împletitura de pâine. Fetițele și femeile într-o parte, băieții și bărbații în cealaltă parte. Este foarte important cine

rupe bucata mai mare din colac, fiindcă aflăm dacă anul viitor se vor făta mai multe femele sau berbeci. Din împletitura de pâine ruptă se ia o bucată și se dă și animalului care a fost răscucăit. Apoi toată lumea se pune în jurul mesei, se spune rugăciunea, după care urmează și distracția."

După ruperea împletituri de pâine a venit vremea ca toți oaspeții să fie invitați la prânz. Conform obiceiului, înainte de masă s-a spus rugăciunea, iar prânzul a fost dedicat sfântului sărbătorit în acea zi.

Lina Stroescu

PROGRAM NA OTVORENOJ SCENI ZA USKRS

U nedjelju 9. travnja kada su katolički vjernici proslavili najveći kršćanski blagdan Uskrs i ove godine održan je, na otvorenoj sceni Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj, prigodni program pod nazivom „Za Uskrs nudimo sklad, radost i puno ljubavi!”.

Predivno obojena uskrsna jaja, cvijeće, zečevi i različite dekoracije uljepšale su mjesto ispred otvorene scene Zajedništva.

Unatoč hladnom i kišovitom vremenu, na sam Uskrs u centru sela se okupio veliki broj gledatelja. Na otvorenoj sceni ZHR-a su ih dočekali članovi teatra DA koji su i održali kratku predstavu pod nazivom Uskrsni zeko. Prigodna predstava posebno je oduševila mališane koji su bez daha pratili prikazane likove, pa su tako vidjeli nastup mačke, cvrčka i ukršnjog zeca. Zajedno su pjevali, plesali i iskreno se veselili. Među prikazanim likovima najviše se isticao i jedan poseban gost, riječ je o akrobatu Flaviu Cernescu. Programer po struci, Flaviu je zadivio publiku akrobacijama i žongliranjem izvođenom na monociklu. Za svoj veliki trud dobio je gromo-

glasni pljesak mališana, roditelja i svih nazočnih.

Smijeha, zabave i radosti nije nedostajalo te večeri, jer su se mališani zajedno s roditeljima, djeđovima i bakama uputili i u potragu za pisanicama. Kada je potraga počela, mališani su se rastrčali parkom Zajedništva Hrvata tražeći pisanice skrivene u grmovima, drvim i drugim mjestima. Na kraju potrage sve su ih dočekali slatki uskrsni darovi – čokoladne pisanice i zečevi koje im je dijelio zečić. Ne treba ni posebno naglašavati koliko su djeca uživala u druženju s bijelim uskrsnim zecom, a kući se nije išlo bez fotografije kojom su djeca ovjekovječila ovaj slatki događaj. Uz mališane, razveselili su se i njihovi roditelji i svi koji su imali priliku biti na ovom prelijepom uskrsnoj manifestaciji.

Lina Stroescu

